

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului Național de
Siguranță Rutieră 2025 - 2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de hotărâre este elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu suportul Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și A.O. „Automobil Club din Moldova” și Grupurile de lucru, instituite prin Ordinul Ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 129 din 20.08.2024.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Programul Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 (PNSR-2030) a fost elaborat în temeiul art. 3 lit. d) și art. 5 lit. b) din Legea privind siguranța traficului rutier nr. 131/2007, a pct. 7 subpct. 1 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și a pct. 6 din procesul-verbal al ședinței Consiliului național pentru securitatea circulației rutiere din 12.05.2023. PNSR-2030 este elaborat în vederea alinierii obiectivelor naționale în domeniul siguranței rutiere la obiectivele adoptate în septembrie 2020 în cadrul Adunării Generale a ONU prin rezoluția A/RES/74/299 „Îmbunătățirea siguranței rutiere la nivel mondial”, proclamând deceniul de acțiune pentru siguranța rutieră 2021-2030, cu obiectivul ambițios de a preveni cel puțin 50% din decesele rutiere și răni până în 2030, conform Planului Global pentru Deceniul de Acțiune, care a fost lansat la nivel Global în octombrie 2021. Mai mult ca atât, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” prevede Obiectivul specific 2.4. Îmbunătățirea condițiilor de locuit, corelat cu ținta națională de dezvoltare durabilă (ODD 11.2) prin care se urmărește crearea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți și îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public. De asemenea, SND include direcțiile de politici și intervențiile prioritare 5.18. Politici și management în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor și 5.19. Dezvoltarea drumurilor și a transporturilor rutiere.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Siguranța rutieră în Republica Moldova reprezintă o preocupare majoră atât pentru autorități, cât și pentru societate în ansamblu. În pofida progreselor înregistrate în ultimii ani, prin adoptarea de noi reglementări și implementarea unor programe de prevenire, numărul accidentelor rutiere rămâne încă semnificativ. Creșterea vertiginoasă a numărului de vehicule, îmbinată cu o infrastructură rutieră adesea insuficientă și cu o cultură a conducerii preventive insuficient dezvoltată, au contribuit la menținerea unui nivel ridicat al riscului rutier. Deși au fost implementate măsuri precum modernizarea drumurilor, intensificarea controlului rutier și campanii de conștientizare, provocările persistă. În ultimele două decenii, Republica Moldova a făcut progrese semnificative în domeniul promovării siguranței rutiere, implementând măsuri și politici eficiente. Au fost adoptate o serie de legi, reglementări și norme noi, menite să îmbunătățească siguranța pe drumurile publice și să reducă numărul accidentelor. Astfel, Legea drumurilor nr. 509/1995 stabilește principiile economice, juridice și organizatorice de administrare, proiectare, construcție, întreținere, extindere și utilizare a drumurilor, eficientizarea administrării de stat a activităților în domeniul drumurilor și principiile de clasificare a rețelei de drumuri din punct de vedere funcțional și tehnic.

Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier reglementează relațiile juridice și sociale din domeniul traficului rutier, stabilește drepturile, obligațiile, responsabilitățile autorităților de resort și ale participanților la acest trafic, determină principiile de organizare a activității unităților de instruire a personalului din domeniul transportului rutier, precum și condițiile de admitere la trafic a conducătorilor de vehicule.

Legea nr. 350/2023 privind gestionarea siguranței infrastructurii rutiere a fost adoptată recent, fiind determinat cadrul instituțional și modul de gestionare a siguranței circulației în cadrul infrastructurii rutiere.

Scopul acestei legi constă în asigurarea și creșterea gradului de siguranță a circulației pe drumurile publice, prevenirea pierderii de vieți și a vătămării integrității corporale a persoanelor, diminuarea gravității accidentelor în traficul rutier, precum și prevenirea pagubelor materiale produse în urma accidentelor în traficul rutier, iar Guvernul va desemna autoritatea administrativă responsabilă de gestionarea siguranței infrastructurii rutiere, modul de organizare și funcționare.

Legea nr. 213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi are ca scop prevenirea producerii evenimentelor în transport, îmbunătățirea siguranței în domeniile transportului aerian, feroviar și naval, însă nu reglementează investigarea accidentelor de transport rutier.

Prin Hotărârea de Guvern nr. 155/2003 a fost înființate Consiliul Național pentru Siguranța Rutieră (CNSCR) și Biroul Executiv al Consiliului, pentru a coordona și gestiona activitățile de siguranță rutieră. Însă CNSCR este o structură cu capacitate instituțională limitată.

În octombrie 2009, a fost lansată o nouă campanie națională de siguranță rutieră – Make Roads Safe Moldova (Facem drumurile din Moldova mai sigure) – pentru a aborda criza tot mai mare a deceselor și traumelor rutiere. Guvernul, parlamentarii, autoritățile locale, poliția, organizațiile civile și donatorii s-au reunit pentru a-și manifesta suportul noului obiectiv de a înjumătăți numărul deceselor în accidente rutiere pe parcursul unui deceniu.

În 2010, Națiunile Unite au declarat primul „Deceniu de acțiune pentru siguranța rutieră 2011-2020”, iar Republica Moldova a fost printre primii semnatori care s-au angajat să susțină obiectivul de reducere a numărului de decese în accidente rutiere cu 50% până în 2020.

În decembrie 2010, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat o Strategie națională pentru siguranța rutieră, care, deși a fost implementată parțial, a contribuit la reducerea numărului de decese în urma accidentelor rutiere. Moldova s-a numărat printre cele 25 de țări care au fost foarte aproape de atingerea țintei Națiunilor Unite. Numărul deceselor rutiere în Moldova a scăzut cu 48% în deceniul 2011-2021.

Angajamentul Moldovei față de siguranța rutieră a fost confirmat de către reprezentantul național la sesiunea de nivel înalt a Națiunilor Unite din iunie 2022, care a adoptat un nou ”Deceniu de acțiune al Națiunilor Unite” privind siguranța rutieră pentru 2021-2030.

Astfel, în perioada 2021-2024 avem tendință descrescătoare a numărului de accidente rutiere, decedați și traumatizați. Cu toate acestea, în 2024 se observă o ușoară creștere a numărului de accidente și decedați față de anul precedent.

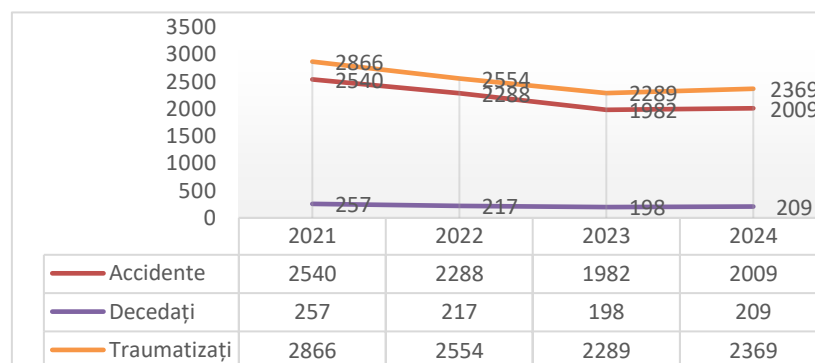

Fig. 1 Trendul accidentelor rutiere înregistrate pe parcursul a douăsprezece luni ale anilor 2021 – 2024. Sursa: Ministerul Afacerilor Interne

De asemenea, din anul 2019 până în anul 2022, numărul de persoane decedate în urma accidentelor rutiere raportat la un milion de locuitori a fost de aproximativ două ori mai mare în Moldova decât în Uniunea Europeană.

La fel și riscul de trafic, indicatorul care ia în considerare numărul de persoane decedate în accidente rutiere la 100.000 de vehicule, arată o reducere de 73,9 % (de la 69 în 2011 la 18 în 2022). Însă comparativ cu ultimele cifre ale Uniunii Europene, riscul de trafic în Moldova în 2020 a fost de aproximativ 3,5 ori mai mare decât media UE.

Rata înaltă a incidenței rutiere în RM și gravitatea impactului acestei probleme asupra siguranței publice sunt reflectate și în raportul avocatului poporului „Dreptul la viață, sănătate, siguranță și securitate în traficul rutier” (2024), care analizează problema siguranței rutiere prin prisma respectării drepturilor omului.

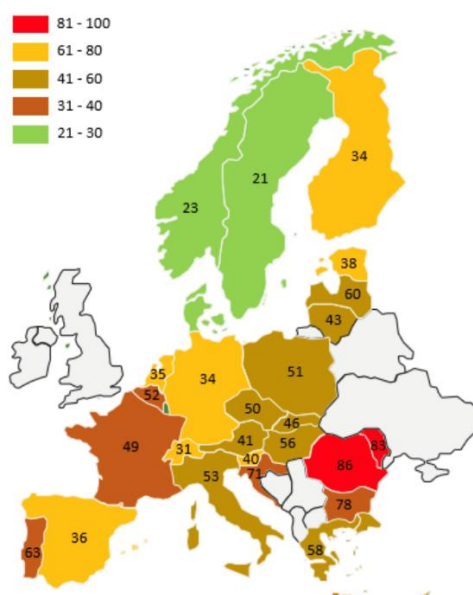

Fig.2 Decese rutiere la un milion de locuitori în 2022 în UE în și Republica Moldova. Sursa: Raportul Ombudsmanului 2024

Concluzionând cele expuse mai sus putem afirma că deși au fost înregistrate progrese, siguranța rutieră în Republica Moldova rămâne o preocupare majoră. Pentru a reduce semnificativ numărul de accidente rutiere, este necesară o abordare multidisciplinară, care să implice eforturile tuturor actorilor implicați: autorități publice, societatea civilă, sectorul privat și fiecare cetățean în parte.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 își propune să reducă semnificativ numărul deceselor și traumatismelor cauzate de accidente rutiere în Republica Moldova. Documentul se bazează pe recomandările internaționale și adoptă o abordare integrată, vizând toți factorii care influențează siguranța rutieră: infrastructura, vehiculele, comportamentul șoferilor și intervenția în caz de accident.

Obiective principale ale programului:

1. Consolidarea capacităților de management a siguranței rutiere.

Prin acest obiectiv se urmărește consolidarea capacității instituționale de a elabora, implementa și evalua politici publice în domeniul siguranței rutiere. Acest proces implică o serie de activități, precum: planificarea strategică, alocarea resurselor, coordonarea acțiunilor diferitelor instituții, monitorizarea impactului măsurilor implementate și adaptarea continuă a acțiunilor în funcție de rezultatele obținute.

În acest sens, având în vedere că siguranța rutieră implică o gamă largă de actori cu diverse responsabilități, este crucială promovarea cooperării interdepartamentale și interinstituționale, prin diverse instrumente de parteneriate și colaborări strategice, totodată eforturile multidisciplinare necesită a lua forma unei entități distincte.

Referitor la finanțarea sistemului de siguranță rutieră, recomandările celor mai bune practici în acest domeniu sugerează crearea unor mecanisme financiare specifice pentru siguranța rutieră. Activitatea autorității responsabile și implementarea acțiunilor concrete pe fiecare domeniu al siguranței rutiere necesită un mecanism financiar clar, structurat, predictibil și eficient.

2. Creșterea nivelului de siguranță a infrastructurii rutiere

Transportul rutier este un pilon fundamental al sistemului național de transport, având un impact major asupra mobilității și economiei Republicii Moldova. Cele două elemente esențiale – infrastructura și vehiculele – trebuie gestionate într-o manieră integrată.

Astfel, dezvoltarea infrastructurii trebuie să urmeze o abordare sistemică, care să țină cont de interacțiunea directă dintre infrastructură și vehicul. În acest sens, implementarea sistemelor inteligente de transport pe rețeaua rutieră existentă, cât și pe drumurile aflate în stadiu de proiectare este crucială pentru creșterea semnificativă a siguranței rutiere, optimizarea utilizării rețelei rutiere și reducerea impactului asupra mediului.

Siguranța rutieră ar trebui să fie consolidată prin direcționarea investițiilor către sectoarele de drum cu cea mai mare incidență de accidente și/sau cu cel mai mare potențial de reducere a acestora. Acest obiectiv poate fi realizat prin crearea unui cadru instituțional clar și a unui sistem eficient de gestionare a siguranței circulației pe infrastructura rutieră. Infrastructura drumurilor trebuie să fie planificată, proiectată, construită și gestionată astfel încât să asigure condiții optime pentru mobilitate, inclusiv pentru transportul public, mersul pe jos și utilizarea bicicletelor.

De asemenea, este esențial eliminarea sau reducerea riscurilor nu doar pentru șoferi, ci pentru toți participanții la trafic, în special pentru cei vulnerabili (copii, vârstnici, persoane cu mobilitate redusă sau nevoi speciale). Scopul acestui obiectiv este de a îmbunătăți infrastructura rutieră, prin măsuri precum calmarea traficului, reducerea vitezei, securizarea trecerilor de pietoni și protejarea participanților vulnerabili.

3. Creșterea nivelului de siguranță a vehiculelor.

Asigurarea utilizării unor vehicule mai sigure în trafic reprezintă un element esențial în abordarea siguranței rutiere. Caracteristicile tehnice avansate ale vehiculelor, cum ar fi sistemele de automatizare și tehnologiile inovative, constituie provocări importante care sunt abordate în cadrul Programului național de siguranță rutieră 2025-2030.

În același timp, este necesar să se promoveze etichetarea nivelului de siguranță al autovehiculelor, pentru a oferi informații precise și clare potențialilor cumpărători (utilizatori), astfel încât aceștia să înțeleagă gradul de protecție pe care un autovehicul îl poate oferi. Acest lucru include nu doar siguranța activă și pasivă, dar și capacitățile post-accident, care sunt esențiale pentru protecția ocupanților și minimizarea efectelor coliziunilor.

Prin aceste măsuri, se dorește creșterea gradului de conștientizare a importanței utilizării unui vehicul cu caracteristici de siguranță superioare.

4. Educarea participanților la trafic și consolidarea capacităților de aplicare a legii.

Al patrulea pilon al siguranței rutiere este focusat pe utilizatorii infrastructurii și vehiculelor, adică participanții la trafic, indiferent de statutul lor de conducător auto sau pieton.

În ceea ce privește factorul uman, acțiunile din Program vor viza educația rutieră în școli și reglementarea accesului la profesii și/sau ocupații, cum ar fi curierii.

Planul de acțiune include și reglementarea cursurilor de conducere responsabilă pentru șoferi, dar și pentru utilizatorii de transport alternativ, cum ar fi bicicletele și trotinetele electrice.

Educația pentru siguranța rutieră va fi integrată în învățământul formal, prin completarea de teme în curriculum și activități extra curriculare.

Pentru o mai bună aplicare a legii, programul prevede extinderea utilizării tehnologiilor IT automatizate, care vor spori capacitatea de detectare, procesare și sancționare a încălcărilor.

De asemenea, se vor implementa sisteme automatizate de management al traficului, ce vor permite o coordonare eficientă a structurilor de gestionare a traficului. Aceste sisteme vor include monitorizarea video a traficului pentru intervenții rapide în caz de urgență, dezăpezire sau pentru analiza detaliată a fluxului de trafic.

5. Creșterea capacităților de intervenție în situații de urgență și îngrijire post-accident.

Acest pilon al siguranței rutiere se axează pe reducerea impactului unui accident rutier, atunci când acesta devine inevitabil.

Timpul este un factor crucial în salvarea victimelor, iar reducerea timpului de intervenție este esențială pentru minimizarea efectelor. Reducerea timpului care trece de la notificarea serviciilor de urgență până la momentul în care intervenția are loc și transportarea rapidă a victimelor la spital sunt priorități majore.

În paralel, este necesar de a consolida capacitatea entităților responsabile de a asigura nu doar o intervenție rapidă, ci și o reabilitare post-accident eficientă. Victimele accidentelor rutiere trebuie să beneficieze de un proces complet de reintegrare în viața socială și economică, cu suportul necesar pentru recuperare. Astfel, obiectivul este nu doar salvarea de vieți, ci și o reîncadrare cât mai eficientă în viața socială și economică a victimelor accidentelor rutiere.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Programul Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 prezintă o abordare comprehensivă și strategică pentru reducerea treptată a numărului de accidente rutiere în Republica Moldova.

Opțiunile care au fost incluse în Program au fost evaluate din perspectiva fezabilității financiare, impactului social și eficienței lor pe termen lung. Deși soluțiile propuse pot părea mai puțin ambițioase, ele sunt mult mai accesibile și mai realiste, având în vedere resursele necesare. Astfel, măsurile adoptate în Programul Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 sunt pragmatice și orientate spre rezultate sustenabile.

Alternativ, procesul de gestionare a siguranței rutiere ar putea rămâne conform vechilor practici, bazate pe o serie de măsuri izolate și nestructurate, fără o abordare coerentă și integrată. Aceste măsuri, care includ inițiative punctuale de modernizare a infrastructurii sau campanii de educație rutieră, nu sunt corelate între ele și nu urmează un termen clar de implementare, monitorizare și evaluare. De asemenea, alocarea resurselor financiare fără a avea un plan strategic și sustenabil pe termen lung este inefficient și risipitor. Aceste practici au demonstrat o eficiență scăzută, deoarece nu garantează reducerea reală a accidentelor și nu ating obiectivele strategice de siguranță rutieră. În plus, ele presupun o distribuție fragmentată a resurselor, ceea ce poate duce la lipsa unei intervenții eficiente și la risipa de fonduri publice, fără a aborda corect toate aspectele critice și esențiale ale siguranței rutiere.

Statul are obligația constituțională de a asigura dreptul la viață și la integritate fizică și psihică cetățenilor săi. Lipsa unei intervenții active în acest domeniu ar reprezenta o neglijență gravă și ar pune în pericol viețile a sute de oameni. Este esențial ca autoritățile prin acțiunile sale să își asume responsabilitatea și să implementeze măsuri concrete pentru a reduce numărul accidentelor rutiere și a proteja cetățenii.

Pe termen lung, lipsa unei intervenții active va crea un cerc vicios, în care siguranța rutieră va deveni o problemă tot mai greu de gestionat și costisitoare.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Programului de siguranță rutieră va avea un impact asupra sectorului public, contribuind atât la îmbunătățirea siguranței rutiere, cât și la eficientizarea gestionării traficului și la creșterea capacității instituțiilor publice responsabile de siguranța rutieră. În primul rând, stabilirea unui cadru de siguranță rutieră coordonat la nivel național și local va întări colaborarea între autoritățile centrale și locale, facilitând implementarea măsurilor de prevenire și sancționare a comportamentelor riscante. Astfel, Guvernul va putea să abordeze mai eficient problemele strategice legate de siguranța rutieră și să monitorizeze progresul inițiativelor implementate.

Totodată, îmbunătățirea capacității administrative a instituțiilor publice implicate, în special prin formarea și dezvoltarea profesională a personalului tehnic, polițienesc și al altor autorități responsabile de gestionarea infrastructurii rutiere. De asemenea, autoritățile vor beneficia de un sistem de evaluare și monitorizare a activităților și rezultatelor, având astfel posibilitatea de a adapta strategiile și măsurile în funcție de datele colectate și de performanța activităților întreprinse.

Corelativ, implementarea tehnologiilor moderne de gestionare a traficului și a siguranței rutiere, cum ar fi sistemele de transport inteligente (STI), va contribui la optimizarea fluxurilor de trafic și reducerea congestionării în orașe și pe drumurile naționale. Aceste tehnologii vor sprijini autoritățile în procesul de luare a deciziilor, îmbunătățind eficiența și rapiditatea intervențiilor în caz de accidente sau alte incidente rutiere.

Programul va sprijini, de asemenea, consolidarea cadrului legislativ privind siguranța rutieră, inclusiv prin actualizarea reglementărilor referitoare la omologarea vehiculelor, inspecțiile tehnice și măsurile de protecție a categoriilor vulnerabile, ceea ce va contribui la un mediu mai sigur și mai echitabil pentru toți participanții la trafic. În ansamblu, sectorul public va deveni mai bine pregătit să răspundă provocărilor de siguranță rutieră, având un impact direct asupra reducerii accidentelor, a costurilor asociate și a creșterii calității vieții cetățenilor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Potrivit estimărilor Băncii Mondiale, pierderile Republicii Moldova din cauza accidentelor grave și cele soldate cu deces, în anul 2023 au constituit aproximativ 2,7 % din PIB sau 450 mln. USD echivalent a peste 8 347 mln. lei.

Conform rapoartelor Ministerului Afacerilor Interne în anul 2023 pe drumurile publice din țară și-au pierdut viața 198 de persoane și respectiv în anul 2024 - 209 persoane. Un simplu calcul ne va demonstra faptul că în lipsa intervenției statului Republica Moldova urmează să piardă până în anul 2030 peste 1200 de persoane (aproximativ populația or. Mărculești) și respectiv 13800 de cetățeni traumatizați (aproximativ populația or. Drochia sau or. Hîncești) în cele mai optimiste prognoze.

În eventualitatea stagnării situației la moment Republica Moldova anual va pierde din cauza accidentelor grave și cele soldate cu deces peste (450 mln. USD x 6 ani) **2 700 mln. USD (50 085 000 mii lei).**

Totodată, comparând datele generalizate, cu perioada analogică a anului precedent, se atestă o **creștere** cu **+1,36%** a numărului de accidente înregistrate, cu **+5,56%** a persoanelor decedate și cu **+3,49%** a persoanelor traumatizate.

Accidente / persoane	2023	2024	+/-	%
Înregistrate	1982	2009	+27	+1,36%
Decedați	198	209	+11	+5,56%
Traumatizați	2289	2369	+80	+3,49%

Evoluția situației accidentare pentru 12 luni ale anului 2024

Sursa: Ministerul Afacerilor Interne

Analizând tabelul de mai sus, prognozând trendul ascendent a ratei persoanelor decedate și traumatizate putem prognoza o creștere constantă de 5,56% pe an, respectiv putem calcula numărul de decese în fiecare an între 2025 și 2030

1. 2025- 220 persoane decedate;
2. 2026- 232 persoane decedate;
3. 2027- 245 persoane decedate;
4. 2028- 259 persoane decedate;
5. 2029- 273 persoane decedate;
6. 2030- 273 persoane decedate;

În această prognoză sumbră Republica Moldova urmează să înregistreze până în anul 2030 pierderea a 1516 vieți omenești și corelativ 15 474 persoane traumatizate, respectiv vom aplica procentul de pierdere de **2,7% din PIB** sau aproximativ **450 mln. USD (8 347 500 mii lei)** în 2023, pentru a estima impactul total până în 2030, presupunând că impactul economic al fiecărui accident și deces rămâne constant.

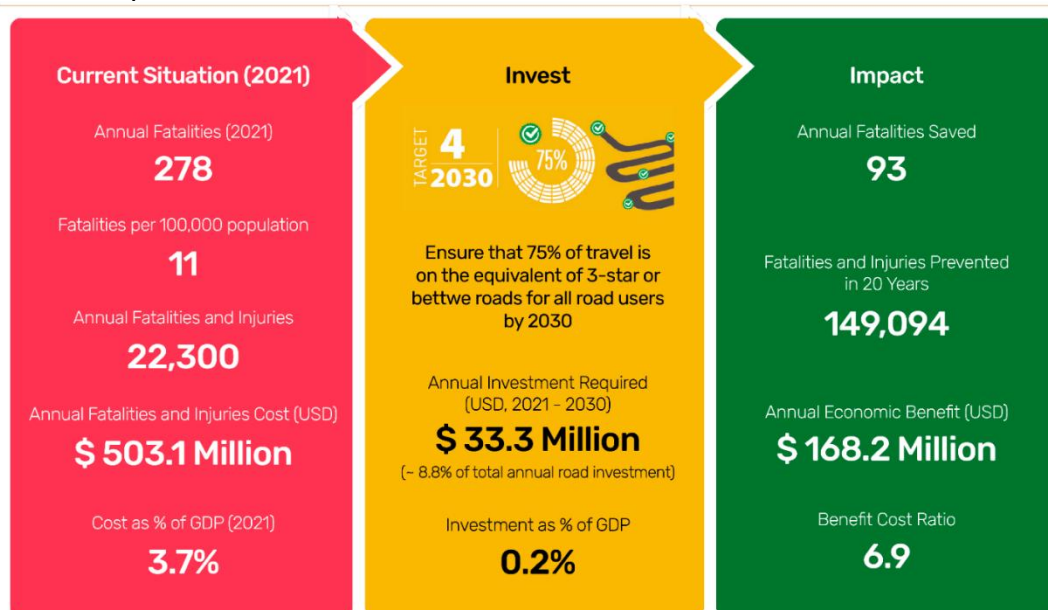
Pierdere economică per decedat în 2023 este 450 mln. USD/198 p.d. = 2,27 mln. per decedat (pentru a simplifica calculul a fost utilizată valoarea totală raportată la nr. de decese), aplica pierdere de **2.27 mln. USD (42 108,5 mii lei) per decedat** la numărul de decese estimate pentru fiecare an între anii 2025 și 2030, respectiv pierderile anuale estimative sunt:

1. 2025- 499,4 mln. USD;
2. 2026- 526,5 mln. USD;
3. 2027- 556,2 mln. USD;
4. 2028- 587,6 mln. USD;
5. 2029- 620,0 mln. USD;
6. 2030- 651,3 mln. USD.

Pierderile totale estimative între anii 2025 și 2030 vor fi de aproximativ **3, 44 miliarde USD (63 812 000 mii lei)** (dacă economia și PIB-ul R. Moldova stagnează în toți acești ani). Aceste calcule sunt bazate pe extrapolarea numărului de decese și pierdere economică per decedat atestată în 2023.

Analiza iRAP pentru Moldova evidențiază beneficiile potențiale ale investiției în siguranța rutieră. O investiție anuală de 0,2% din PIB, aproximativ 33,3 milioane USD anual din 2021 până în 2030, ar putea îmbunătăți semnificativ rezultatele în materie de siguranță rutieră.

Se estimează că această investiție va salva 93 de vieți anual, va preveni 149.094 decese și răni pe parcursul a 20 de ani și va genera un beneficiu economic anual de 168,2 mln. USD, rezultând un raport beneficiu-cost de 6,9.

Beneficiile investițiilor în siguranța rutieră. Sursa: iRAP Safety Insights Explorer

Costul estimativ total pentru implementarea Programului constituie 736 365.29 mii lei, dintre care 129 462.74 mii lei sunt prevăzute din bugetul de stat, restul sumei de 606 852.55 mii lei sunt neacoperite și urmează a fi atrase din surse externe, inclusiv de la partenerii externi de dezvoltare (BERD, Banca Mondială etc.).

Această sumă este cu 5 644 834.71 mii lei mai mică decât pierderile economice ale Republicii Moldova ca urmare a veniturilor ratate pe perioada de implementare a acestuia. Această diferență semnificativă subliniază faptul că investițiile în siguranța rutieră ar putea contribui la reducerea impactului negativ asupra economiei naționale, punând în evidență necesitatea prioritizării acestor cheltuieli pentru a preveni pierderi mult mai mari în viitor. Mai mult ca atât majoritatea acțiunilor prevăzute de PNSR 2030 fac parte din acțiunile planificate de entitățile care urmează a le implementa

Programului Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 și planul de acțiuni conexe, odată elaborat, va reprezenta un instrument esențial nu doar pentru implementarea eficientă a măsurilor de siguranță rutieră, ci și pentru atragerea de investiții din partea partenerilor externi. Acest lucru se datorează faptului că existența unui document de politici publice coerent și bine structurat, care să acopere în detaliu acțiunile concrete ce vor fi întreprinse în domeniul siguranței rutiere, este o precondiție esențială pentru majoritatea partenerilor de dezvoltare. Astfel, planul de acțiuni va servi drept platformă de dialog și de negociere cu aceștia, facilitând accesul la finanțare și expertiză internațională, necesare pentru atingerea obiectivelor ambițioase ale programului.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Sectorul privat poate fi influențat indirect în mod pozitiv prin creșterea siguranței rutiere pe drumurile publice, ceea ce va duce la reducerea accidentelor și a riscurilor asociate transportului. Acest lucru va îmbunătăți condițiile de muncă, va reduce costurile legate de accidente și va spori eficiența transporturilor comerciale, generând un impact benefic asupra economiei. Prin urmare, îmbunătățirea siguranței rutiere va favoriza dezvoltarea unor relații comerciale mai stabile și va încuraja investițiile în diverse sectoare.

4.4. Impactul social

Pe măsură ce numărul accidentelor și al deceselor continuă să crească în Republica Moldova, impactul social va fi semnificativ, afectând nu doar victimele direct implicate, ci și familiile acestora, comunitățile și economia în general. Estimările pentru perioada 2025-2030 sugerează o creștere continuă a numărului de accidente și decese, iar pierderile economice și sociale vor deveni din ce în ce mai mari.

Conform datelor prognozate conform calculelor estimative prezentate la impactul financiar, până în 2030, Republica Moldova va înregistra aproximativ 3,44 miliarde USD pierderi economice datorate accidentelor rutiere grave și deceselor. Aceste pierderi reflectă costuri directe și indirecte, inclusiv cheltuieli pentru tratamente medicale, recuperarea victimelor, pierderile de productivitate a muncii și daunele materiale, dar și costurile legate de susținerea familiilor celor decedați. Dacă ne axăm pe numărul de decese, în perioada 2025-2030 se estimează că vor avea loc **1.516 decese**, fiecare având un impact devastator asupra familiilor. Pierderile economice pentru fiecare decedat sunt de aproximativ **2,27 mln USD**, ceea ce subliniază costul uman și economic semnificativ.

Din punct de vedere social, fiecare decedat reprezintă o pierdere de viață valoroasă, iar fiecare accident fatal lasă în urmă o familie care se confruntă cu durere, suferință și, adesea, cu dificultăți financiare. Fiecare victimă a unui accident soldat cu persoane decedate sau grav rănite poate duce la schimbări semnificative în dinamica familială, de la pierderea unei surse de venit până la impactul emoțional profund asupra celor rămași în urmă.

În plus, numărul crescând de victime traumatizate, estimat să ajungă la **15.474 persoane** până în 2030, va pune o presiune considerabilă asupra sistemului de sănătate și va afecta

calitatea vieții celor implicați, care se vor confrunta cu dizabilități permanente, necesitatea unui sprijin psihologic constant și cheltuieli medicale mari. Implementarea Programului Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 va avea un impact social semnificativ asupra Republicii Moldova, cu efecte pozitive în multiple domenii. În primul rând, reducerea numărului de accidente rutiere și a victimelor acestora va salva vieți omenești. Programul va stimula dezvoltarea unei culturi a siguranței rutiere în rândul participanților la trafic. Campaniile educaționale și reformele în educația rutieră vor ajuta la formarea unui comportament preventiv la șoferi și pietoni, reducând riscurile comportamentale care conduc la accidente. Astfel, se va promova un trafic mai civilizat și responsabil, ce va contribui la crearea unui mediu de transport mai sigur.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Programul este un document de politici publice și nu are impact asupra datelor cu caracter personal și respectiv, asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Programul este un document de politici publice și îmbunătățirea siguranței rutiere, ar putea avea efecte pozitive asupra mediului pe termen lung, ceea ce poate contribui la îmbunătățirea sustenabilității transportului rutier.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Programul reflectă angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, inclusiv cele derivate din Acordul de Asociere cu UE și din statutul de țară candidat pentru aderarea la UE. Astfel, PNSR 2025-2030 este aliniat la Planului Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, în special acțiunile 46 – 55, prevăzute în PNA 2025-27, Clusterul 4. Agenda verde și conectivitate sustenabilă, Capitolul 14. Politica de transport. Fiecare autoritate competentă de implementarea Programului va implementa măsuri și acțiuni într-un mod independent, în conformitate cu responsabilitățile specifice. Astfel, modificările vor asigura un cadru legislativ ce va transpune actele juridice UE în legislația națională pe segmentul specific autorității respective, având ca scop îmbunătățirea siguranței rutiere, reducerea accidentelor și protejarea vieții și sănătății participanților la trafic.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Acțiunile din Program vor contribui la îmbunătățirea sistemului juridic intern și la ajustarea unui mediu normativ, în beneficiul întregii societăți, prin respectarea standardelor europene necesare pentru implementarea legislației UE. Respectiv fiecare autoritate în dependență de obiectivele setate și acțiunile întreprinse se va alinia independent cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Programului național de siguranță rutieră 2025-2030 a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și dezvoltării regionale (https://www.midr.gov.md), la compartimentul „Transparență decizională”, rubrica „Anunțuri de inițiere a politicilor” și pe platforma particip.gov.md

(<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-de-initiere-a-procesului-de-elaborare-a-programului-national-de-siguranta-rutiera-2024-2030/11495>), fiind expus termenul limită și modalitate în care părțile interesate pot prezenta sau expedia recomandări.

Consecutiv, la data de 18.06.2024 a avut loc un atelier de lucru privind siguranța rutieră, desfășurat cu suportul a trei instituții ale Organizației Națiunilor Unite din Moldova - Organizația Mondială a Sănătății, PNUD și UNICEF, unde s-a decis constituirea Grupurilor de lucru interinstituționale în vederea elaborării/definitivării proiectului Programului și asigurarea asistenței metodologice. Astfel în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și a Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 au fost solicitate de la autoritățile și instituțiile interesate, precum și de la ONG-uri, experți și mediul academic desemnarea persoanelor responsabile potrivit domeniului de competență în scopul definitivării proiectului Programului de siguranță rutieră 2025- 2030. Ulterior prin Ordinul Ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 129 din 20.08.2024 au fost create Grupurile de lucru interinstituționale responsabile de elaborarea proiectului Programului Național de Siguranță Rutieră cu care ulterior a fost supus consultărilor și desfășurate ședințe de lucru în scopul definitivării Programului.

De asemenea, proiectul urmează a fi supus avizării și expertizării de către toate ministerele și autoritățile administrative centrale și supus consultării publice, conform cerințelor cadrului normativ.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii va fi remis spre expertiză juridică Ministerului Justiției. Totodată, a fost consultat cu Cancelaria de Stat și Ministerul Finanțelor și urmează a fi supus consultării pe platforma Consiliului pentru coordonarea dezvoltării durabile, conform prevederilor normative în vigoare.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul Programului Național de Siguranță Rutieră 2025 - 2030, va detalia măsurile și acțiunile pe termen scurt și mediu, în concordanță cu obiectivul 2.1 „Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure” din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

De asemenea, Programul asigură transpunerea direcțiilor de politici și intervenție prioritare nr. 5.18. Politici și management în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor și nr. 5.19. Dezvoltarea drumurilor și a transporturilor rutiere din strategie.

Un alt document strategic la care se aliniază prezentul Program este ”Strategia de mobilitate 2030”, aprobată prin HG nr. 589/2024, în special al obiectivului general 1 – ”Îmbunătățirea gestionării activelor rutiere, reabilitarea și modernizarea în continuare a rețelei de drumuri și sprijinirea transportului rutier sigur și sustenabil”.

Totodată, acesta este aliniat la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 și va contribui la atingerea obiectivului de dezvoltare durabilă 11.2 Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, și îmbunătățirea siguranței rutiere.

Programul Național de Siguranță Rutieră 2025-2030 are ca scop alinierea obiectivelor naționale în domeniul siguranței rutiere la cele adoptate în septembrie 2020 de Adunarea Generală a ONU prin rezoluția A/RES/74/299, care a proclamat Deceniul de Acțiune pentru Siguranță Rutieră 2021-2030. Obiectivul este prevenirea a cel puțin 50% din decesele și rănila rutiere până în 2030, conform Planului Global lansat în octombrie 2021, și altor angajamente internaționale asumate de Republica Moldova privind siguranța rutieră (New York, 14.04.2018; Ljubljana, 25.04.2018 etc.).

Totodată, conform priorităților din Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28/2023, Guvern și-a exprimat adeziunea la susținerea obiectivelor de promovare a siguranței rutiere, dezvoltarea infrastructurii drumurilor și transporturilor rutiere.

Complementar, creșterea siguranței în trafic pe drumurile publice este prevăzută și în Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.658/2023 și în Programul de ordine și securitate publică pentru anii 2022–2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.913/2022, documente de politici publice cu care se aliniază prezentul Program.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea Programului va fi realizat de către, ministere și alte autorități administrative centrale conform planului de acțiuni al acestuia.

Secretar general

Angela ȚURCANU